

Broedsucces van de roofvogels in Zuid-Kennemerland in 2024

Werkgroep Roofvogels Rijnland presenteert resultaten

In 2023 is de nieuwe Werkgroep Roofvogels Rijnland van start gegaan. Deze werkgroep heeft als belangrijkste doel de bescherming van roofvogels door met name het monitoren van het broedsucces. Dat betekent dat informatie wordt verzameld over het aantal eieren, aantal jongen en aantal uitgevlogen jongen. Alleen met die informatie kan men tot een zinvolle (landelijke) duiding van populatietrends komen. Ons onderzoek proberen we zo transparant mogelijk te doen, en we zoeken daarvoor nadrukkelijk de samenwerking op. Rijnland is globaal Zuid-Holland Noord en Noord-Holland Zuid. Zuid-Kennemerland valt dus in het noordelijk deel van Rijnland. Over deze werkgroep is al eerder een kort artikel verschenen in *Fitis* 2023-1 (pag 45). Dit artikel geeft een beknopte samenvatting van de broedgevallen in 2024, met de focus op Zuid-Kennemerland.

■ Wil Tamis

Resultaten broedsucces in Rijnland

Dit jaar was een bijzonder broedjaar, met name door het natte en koude voorjaar. Dit in tegenstelling tot het vorige jaar toen het maar liefst zes weken niet regende in mei en juni! Bij het zoeken van nesten van roofvogels startten we met de bekende bezette plekken van vorig jaar. Veel bekende plekken leken echter niet bezet te worden. Er is toen door een aantal mensen heel veel tijd gestoken in het zoeken (met succes) en in de organisatie

van de monitoring. In 2024 moest de planning vaak worden aangepast door het slechte weer.

Van vijf soorten met voldoende aantallen hebben we de verschillen tussen het koude/natte 2024 en warme/droge 2023 kunnen beoordelen. Van deze vijf soorten hebben vier soorten een hoger percentage mislukte nesten, twee van de vijf minder eieren en vier van de vijf minder jongen. Per bezet nest (dus

Tabel. Resultaten broedsucces roofvogels Rijnland in 2024, tussen haakjes de resultaten voor Zuid-Kennemerland. - = geen berekening bij minder dan drie legsels.

Soort	aantal nestkaarten	aantal territoria	aantal broedgevallen	aantal succesvolle nesten	aantal nesten geringd	gemid. datum 1e ei	gemid. aantal eieren	gemid. aantal pullen
Torenvalk	83 (14)	49 (10)	40 (10)	33 (8)	26 (8)	25 apr	4.8	3.7
Boomvalk	14 (1)	6 (1)	4 (1)	4 (1)	1 (0)	-	-	-
Bosuil	64 (17)	15 (4)	11 (4)	10 (4)	4 (1)	8 feb	-	3.3
Kerkuil	47 (8)	16 (6)	12 (5)	11 (5)	10 (5)	10 apr	5.7	3.3
Ransuil	14 (1)	7 (1)	6 (1)	5 (1)	1 (0)	-	-	-
Steenuil	10 (0)	2 (0)	2 (0)	2 (0)	1 (0)	-	-	-
Bruine Kiekendief	19 (0)	15 (0)	7 (0)	5 (0)	5 (0)	12 apr	4.6	3.4
Buizerd	86 (16)	49 (10)	40 (8)	33 (8)	26 (6)	4 apr	2.7	1.9
Havik	31 (6)	19 (5)	18 (5)	14 (5)	11 (5)	24 mrt	3.7	2.9
Sperwer	22 (1)	14 (1)	12 (1)	12 (1)	8 (1)	28 apr	4.9	3.4

BUIZERD MET JONG in Spaarnwoude. Foto: Marcel Slaterus

inclusief de mislukte nesten) was in 2024 de reproductie 20% lager bij Torenvalk, Buizerd en Havik en zelfs 35% lager bij de Bruine Kieken-dief. Niet alleen de typische muizenjagers als Torenvalk en Buizerd hadden het in het natte/koude 2024 moeilijk, maar ook soorten die meer op vogels jagen als Bruine Kieken-dief en Havik.

In Zuid-Kennemerland hebben een aantal leden van de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland een grote bijdrage geleverd aan de monitoring van het broedsucces van roofvogels in hun eigen regio, onder andere Marcel Slaterus, Petra Vastenhouw, Jan Elfrink, Martijn Los, Corinne Kalisvaart en Ralph van der Kooi. In bovenstaande tabel is de bijdrage vanuit Zuid-Kennemerland weergegeven tussen haakjes. In totaal werden in Zuid-Kennemerland 64 nestkaarten aangeemaakt, in 35 daarvan is een broedgeval vastgesteld, 33 daarvan waren succesvol, en bij 26 nesten kon uiteindelijk worden geringd. Hier geven we een aantal opmerkelijke bevindingen voor Zuid-Kennemerland.

Opmerkelijk in Zuid-Kennemerland

Torenvalk

Bij één nestkast in Halfweg kwamen alle vijf eieren uit, maar werden de jongen één voor één weggenomen, vermoedelijk door een Ekster. Maar er was ook weer eens een succesvol broedgeval in Leyduin met vier jongen. In Heemstede broedde een Torenvalk succesvol in een bosuilkast met vijf pullen, en er was een laat broedgeval (augustus) met vijf pullen in een kerkuilkast in Spaarndam.

Bosuil

In Overveen was een extreem groot broedgeval van maar liefst zes bosuulpullen, waarvan er vijf zijn uit gevlogen. Op verzoek van het Vogelhospitaal is één binnengebrachte takkeling teruggezet in zijn nestkast in Driehuis. Een aantal bosuilkasten in Zuid-Kennemerland is voorzien van een martersluis.

Kerkuil

Er waren dit jaar maar liefst drie broedgevalen van Kerkuilen in bosuilkasten, waarvan

HAVIKSJONGEN in Vijfhuizen. Foto: Marcel Slaterus

twee succesvol. Er was ook één tweede succesvol legsel van de Kerkuil in Zandvoort. In Vogelenzang, waar al jaren een kast hangt bij een paardenstal, werd dit jaar voor het eerst door een Kerkuil gebroed. We konden beide ouders vangen en ringen, en er waren vier nog kale pullen aanwezig. Na een maand zijn drie daarvan geringd. Bij zulke grote jongen zijn de ouders veelal niet meer in de kast aanwezig. Een week hierna werd het vrouwtje dood gevonden midden in de duinen, doodsoorzaak onbekend. Wat te doen? De natuur zijn gang laten gaan of de Dierenambulance bellen? We hebben een week later de jongen opnieuw gewogen en de twee oudste pullen waren ruim boven hun gewicht dat hoort bij hun leeftijd! Alleen de benjamin was precies op gewicht. We hebben ze toen verder met rust gelaten. De benjamin is nog wel uitgevlogen, maar later toch dood op de manege gevonden. Toevalligerwijs was in dezelfde buurt ook een vergelijkbare situatie, waarbij een jonge Kerkuil wel naar het Vogel-hospitaal is gebracht (melding op Facebook). Deze vogel is na herstel weer vrijgelaten. De monitoring van de broedende Kerkuilen is in

een uitstekende samenwerking en afstemming gegaan met de Kerkuilenwerkgroep Kennemerland.

Buizerd

In recreatiegebied Spaarnwoude zijn verschillende buizerdnesten gevolgd en succesvol uitgekomen. In Eindhoven kwam ook een Buizerd tot broeden, van de vier eieren kwamen uiteindelijk drie jongen groot. Bij deze Buizerd is ook een aantal bijzondere prooien waargenomen zoals een Egel.

Havik

Een redelijk groot aandeel (bijna de helft) van het aantal geringde nesten van de Havik is in Zuid-Kennemerland. In één geval (Spaarn-dam) werd het nest vermoedelijk verstoord door late kapwerkzaamheden. In een nest in Vijfhuizen werden maar liefst vijf jongen grootgebracht.

Overige soorten

Van drie andere soorten is maar één enkel broedgeval vastgesteld door onze vrijwilligers: Boomvalk (Hoofddorp), Ransuil (Zand-

voort), Sperwer (Heemstede). Dit zijn sowieso lastige soorten om het nest van te vinden en te volgen.

Er zullen ongetwijfeld veel meer broedgevalen van deze soorten zijn, maar die kunnen alleen gevolgd worden als er voldoende 'ogen-en-oren' zijn in het veld, dus andere vrijwilligers/vogelaars die dit met ons delen. De familie Koning is al decennia actief met het monitoren van het broedsucces van roofvogels in de Amsterdamse Waterleidingduinen waar ze dit jaar 22 nesten hadden van Bosuil (8, 3.1 pul/nest), Buizerd (9, 1.9 pul/nest), Havik (4, 1.8 pul/nest) en Sperwer (1) (schriftelijke mededeling van Fred Koning op 13 mei 2024).

Terugmeldingen van geringde vogels

Als onderdeel van het broedsucces-onderzoek worden de jonge pullen, indien mogelijk, geringd. Het ringen van vogels levert op de eerste plaats waardevolle informatie tijdens het ringen zelf, bijvoorbeeld over het geslacht en de conditie van de vogel. Maar met name de terugmeldingen na het ringen zijn belangrijk, want zo wordt een beeld verkregen over de verspreiding en de overleving. Helaas betreffen de meeste terugmeldingen dode vogels, bijvoorbeeld als verkeersslachtoffer. In het afgelopen jaar zijn 23 terugmeldingen binnengekomen. Duidelijk is dat de meeste vogels doodgaan in het eerste jaar/winter en dat zij duidelijk in de buurt/regio blijven. We vermelden hier een aantal terugvangsten of vondsten voor Zuid-Kennemerland.

Torenvalk

Een jonge Torenvalk is in de winter bij Hoofddorp met een klapval gevangen. De overige twee terugmeldingen zijn van oude vogels. Van een man Torenvalk kon met een webcam bij een nestkast in Halfweg de ring worden afgelezen: als pul in 2022 in Vijfhuizen geringd. Een tweede ring van een Torenvalk

werd gevonden bij het schoonmaken van een kerkuilkast in Zandvoort: als pul in 2019 geringd in Vijfhuizen.

Smelleken

In het najaar meldde de Vogelopvang Leiden de binnenkomst van een Smelleken die tegen een raam was gevlogen. Deze is geringd en weer vrijgelaten, maar werd een week later teruggemeld bij de Vogelopvang Haarlem, opnieuw tegen een raam aangevlogen. Gelukkig herstelde de vogel weer en is hij met succes vrijgelaten.

Kerkuil

Zie het eerdere verhaal over het broedgeval bij een paardenstal. Daarvan werd het vrouwtje gemeld midden uit de Amsterdamse Waterleidingduinen, de doodsoorzaak is onbekend. Ook een van de geringde jongen is later buiten de nestkast dood gevonden.

Ransuil

Een bijzondere terugmelding werd gedaan in de Haarlemmermeer. Daar werd in oktober dit jaar een Ransuil gezien met een wingflap. Deze was daar door een andere ringer gemerkt als vrouw, >2kj in 2013!

Havik

Van een nest in Vijfhuizen is later in het jaar een jong dood gevonden in Lisse, de doodsoorzaak is onbekend.

Meer informatie of meedoen

Een uitgebreid verslag over de resultaten van 2024 is te vinden in de laatste Nieuwsbrief van de Werkgroep Roofvogels Rijnland. Wil je de nieuwsbrief ontvangen en/of meedoen, meld je dan aan via onze website: www.roofvogels-rijnland.nl/ of stuur ons een e-mail: roofvogels.rijnland@gmail.com.

Daarnaast heeft de werkgroep ook een facebook-pagina waarvoor je je kunt aanmelden: www.facebook.com/groups/716805605977626.